

Zbyněk Klíč: Antidiskriminační zákon: kdo se v něm má vyznat?

03.října 2007

Poslanecká sněmovna se za spíše minimálního zájmu médií zabývala v uplynulém týdnu návrhem takzvaného antidiskriminačního zákona. Předlohu dostaly po schválení prvním čtením na stůl ústavněprávní, petiční a „evropský“ výbor a komise pro rovné příležitosti.

Asi tak trochu očekávaně na jeho podporu vystoupily tři desítky takzvaných lidskoprávních hnutí, pro něž by přijetí této normy znamenalo dovršení hlavního cíle a pro řadu z nich zřejmě i pozbytí vlastního smyslu. Zatímco se všechna zaklínají ochranou menšin, přehlížejí skutečnosti, že návrh stanovuje konstrukce, které ohrožují samotné jádro lidské svobody.

Co první na normě neseď, je to, jakým způsobem je napsána. Laik - nelevicový neaktivista - by se ve změti definic a výjimek, pro koho zákon platí a pro koho ne, zákonitě nemohl vyznat a ani selským rozumem uvažující občan by přečtením materiálu nezískal příliš mnoho v praxi použitelných informací.

Závažnější je však na předloze absence sankcí. Každý zákon za porušení norem stanovuje i patřičné tresty, a ačkoliv to směrnice, na niž se předkladatelé odvolávají, nařizuje, sankce návrh prakticky neobsahuje (jen nejednoznačné informace typu „...ten, kdo byl tímto /diskriminačním/ jednáním dotčen, má právo se u soudu zejména domáhat, aby bylo upuštěno od diskriminace, aby byly odstraněny následky diskriminačního zásahu a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění“, jak praví druhá hlava v § 10 bodu 1).

Co je to právní stát?

Nepotřebnost normy však pramení ze závažnějších postřehů. Stačí se jen podívat do zákoníku práce a čtenář zjistí, že tamější ustanovení jsou prakticky identická s tím, co navrhuje zákon proti diskriminaci (včetně definic přímé či nepřímé diskriminace). Logické řešení je tak spíše v novelizaci stávajících norem než přijímání nového předpisu, který řadu ustanovení dubluje a jen zbytečně zapleveluje právní řád. Návrh rovněž zcela proti základním principům civilizovaných právních systémů zavádí tzv. presumpci viny. Například nespokojenému zaměstnanci tak nyní bude stačit obvinít zaměstnavatele z diskriminace - a bude na obžalovaném, aby prokázal, že se diskriminace nedopustil. Činí tak navíc v ještě širším pojetí, než dělá evropská směrnice, která alespoň ustanovuje výjimku, kdy být použit nemusí. Ať již šlendrián, či záměrné překročení povinností, v praxi to například povede nikoliv ke snížení, ale naopak k dramatickému navýšení počtu neodůvodněných žalob, jejichž jediným smyslem je někomu se pomstít. České soudy tak budou zahlceny žalobami, jak ten který šéf obtěžoval svoji sekretářku, a závažné kauzy typu Grossových akcí jim budou unikat. Zákon však povede i v praktickém životě k naprostým absurditám. Tak mj. zakazuje diskriminaci v přístupu ke zboží a službám, což jde proti logice ekonomického řádu, protože si lze jen těžko představit, jak prodavač v supermarketu odmítá obsloužit zákazníka s pleší, o holi, s dlouhými vlasy... Stejně tak, je-li zaměstnanec radikálním členem odborové organizace, nikdo mu nemůže zabránit, aby se stal členem zaměstnavatelského svazu a se svými druhy organizaci rozvrátil. A pro střední školy zůstane zapovězeno orientovat se pouze na žáky určitého náboženského vyznání... Perličkou je pak protirečící si ustanovení paragrafů 6 a 8. Na jedné straně nepovažují za diskriminaci rozdílné zacházení, jež souvisí se stanovováním rozdílného důchodového věku pro muže a ženy, o pár řádek dále však návrh uvádí, že muži a ženy musí mít stanoven stejný důchodový věk...

Ideologicky šitá norma

Celá kauza však sugeruje abstraktnější poselství - zejména to, že zákon už není neutrálním předpisem, respektovaným jak žalobcem, tak obžalovaným, ale je ideologicky výrazně podbarven, a najde-li si jakákoliv skupina dostatečnou podporu v zákonodárném sboru, může si prosadit všechno, co se jí zlíbí. Tím však zároveň otevírá prostor dalším skupinám pro prosazení vlastního zájmu. Co dalšího než nároky těchto skupin však bude český parlament dále řešit? Evropská unie nám vytýká, že nedostatečně implementujeme ustanovení čtyř nesmyslných směrnic. Antidiskriminační zákon vzniká pouze na základě této objednávky a také zájmu konkrétních zájmových skupin. Tým ministryně Džamily Stehlíkové s náměstkyní Andreou Baršovou a gay aktivistou Jiřím Hromadou v zádech dává jen pramálo nadějí, že se přijetím antidiskriminačního zákona můžeme dočkat nestranné normy. Tyto skupiny sledují pouze vlastní zájmy, které prosazují díky dobrému postavení ve státní správě a příznivému nastavení evropského ideologického mainstreamu. To však není kvalifikace pro přijetí zákona.

Původní text najdete [zde](#).

03.10.2007

Lidové noviny, www.lidovky.cz